

1990.–304 s.

6. Kassyč V. Ju., Žučenko A. V. Hyperčuvstvytel'nost'zamedlennoho typu (HČZT) y eeyspol'zovanye dlja dyahnostykybakteryal'nyh ynfekcyj / V. Ju. Kassyč, A. V. Žučenko// Visnyk Sums'koho NAU – Vyp. 9/1 (21). – Sumy, 2008. – S.40 – 43.

7. Kassyč V. Ju. Allerhyja y allerhyčeskajadyahnostykyaynfekcyonnyh boleznej / V. Ju. Kassyč, N. P. Ovdjenko, O. V. Volosjanko, T. H. Nesterenko // Zbirnyk statej mižnarodnoï naukovo-praktyčoi konferencyy "Sučasni problemy biotechnolohii, standartyzacii ta zabezpečennja kontrolju jakosti vet. preparativ, kormiv ta kormovyh dobavok", prysvjačena 10-ričču DNKIBŠM. // Vet. biotechnolohija. Bjul. # 13 (2) – Kyiv. –2008. – S. 123 – 128.

8. Hovorov A. M. Новые туберкулыны / Hovorov A. M., Ostaško F. Y. // Nauč.-tech. bjulleten' UNYYЭV.– 1956.– S. 12 – 15.

9. Bezhyh V. M. Soveršenstvovanye promyšlennoj tehnolohyy (PPD) туберкулына y eho byochymyčeskaja charakterystyka: Avtoref. dys.kand. vet. nauk: 03.00.04 – M., 1990. – 27 s.

10. Patent Rosyjskoj federacyy. RU (11)2035924.–(51)6 A 61 K 39/04. Sposob polučenyja туберкулына. Ševyrev N.S., Bezhyh V.M., Nyčveeva L.D., Solodov E.N., Kozlov V.E., Hrynev A.A., Sorokyna A.A., Alechyn V.A., Šarov A.N., Тыгына V.S., Bukova N.K.– (21)93003234/13.– (46)27.05.95.–Bjul. # 15.

11. Лысенко А.Р. Antyheny MycobacteriumBovis y атыпучных мыkobактерyj, yзученyе y pryмененyе dlja dyfferencyal'noj dyahnostyky туберкулеза крупного rohatoho skota: Dys.d-ra.vet.nauk: 16.00.03 – Mynsk, 1994.– 379 s.

Кассич В. Ю., Левченко А. Г., Ивченко В. Д., Кассич А. В., Головко В. А. Аллергическая диагностика зоонозов и препараты для ее проведения.

Аллергические исследования являются основным методом прижизненной диагностики опасных зоонозов: туберкулеза, бруцеллеза и сапа. Биопромышленностью Украины средства аллергической диагностики сапа и бруцеллеза не производятся. Актуальным направлением исследований является стандартизация отечественных ППД-туберкулинов в соответствии с требованиями ЕС.

Ключевые слова: микобактерии, возбудитель туберкулеза, туберкулин, аллергия, гиперчувствительность замедленного типа (ГЧЗТ), питательные среды, производственные штаммы.

Kassich V.Y., Levchenko A.G., Ivchenko V.D., Kassich O.V., Golovko V.O. Allergic diagnostics of zoonotic infections and methods of its carrying out.

The article shows the current state of dangerous anthroozoonosis (tuberculosis, brucellosis and Malleus disease) lifetime diagnosis in Ukraine. Tuberculosis, brucellosis and Malleus disease are characterized by chronic course and by the formation of non-sterile immunity. As a result there appears an effective mean – the provocation of infection allergy as a state of body hypersensitivity to the injection of a causative agent of disease or its metabolic byproduct. Today the biological industry of Ukraine offers several means for allergic diagnosis but unfortunately medications for Malleus disease and brucellosis diagnosis are not produced. The problem of standardization of Ukrainian means of allergic diagnosis of zoonoses in accordance with EU standards is considered.

Keywords: purified tuberculin (PPD) for mammals, mycobacteria, the causative agent of tuberculosis, tuberculin, allergy, hypersensitivity of delayed type, production strains.

Дата надходження до редакції: 13.03.2017 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Фотіна Т.І.

УДК 619:616.61/62:636.8

УРОЛІТІАЗ. МОНІТОРИНГ ТА МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ

Р. В. Долбаносова, к.вет.н., доцент

А. В. Шиленко, студент

Сумський національний аграрний університет

В статті наведені результати аналізу тенденції виникнення сечокам'яної хвороби серед тварин різних статевих і вікових груп. Встановлено, що на уролітіаз частіше хворіють кастровані коти у віці від 1,5 до 3 років. Причиною виникнення захворювання є порушення правил годівлі та напування тварин, несвоєчасна диспансеризація, особливо, кастрованих котів. Лікування котів, хворих на сечокам'яну хворобу, перш за все, направили на зняття спазмів сечового міхура та його катетеризацію. Обов'язковим було приведення у відповідність водно-електролітний баланс та зняття інтоксикації. В якості антибактеріальної терапії застосовували препарат фармазин. З

метою профілактики призначили корм RoyalCanineUrinary.

Ключові слова: *коти, уролітіаз, сечокам'яна хвороба, сечовий міхур, УЗД – діагностика.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Останнім часом збільшилась кількість тварин, які потрапляють на прийом до ветеринарного лікаря з симптомами сечокам'яної хвороби. Причини виникнення цього захворювання дуже суперечливі. Як свідчать дані анамнезу, до уролітіазу призводить не тільки погане харчування, переохолодження, стресові фактори, кастрація, а й генетична схильність [1-4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Вивченням даної патології, її причин, етіології, симптомів, діагностики та проведенням лікувально-практичних заходів займаються багато лікарів ветеринарної медицини [1-5]. За їх даними [2,5] окреме місце в етіології уролітіазу займають ензимопатії, особливе значення має характер годівлі, порушення ниркового кровотоку, зміни в нирках запального або дистрофічного характеру, зміни в органах ендокринної системи.

Постановка завдання. Вивчити тенденцію захворювання на сечокам'яну хворобу серед котів різної статі та різних вікових груп. Визначити методи лікувально - профілактичних заходів за даної патології.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалами дослідження були коти різної статі та різних вікових груп, які надходили на прийом до ветеринарної клініки «Хелс». Хворим тваринам проводили ультразвукову діагностику сечостатевої системи (сечовий міхур) та проводили лікувально – профілактичні заходи.

Результати власних досліджень. Характерним є те, що дана патологія частіше реєструється у котів ніж у кішок. Так, за даними досліджень, проведених в ветеринарній клініці «Хелс», встановлено, що за останні 6 місяців з 70 тварин, які проходили обстеження 64 випадки, а це 91,4 %, спостерігались саме у котів і лише 8,6 % у кішок. Така закономірність пов'язана з анатомічною будовою сечовивідного каналу: у котів він значно вужчий ніж у кішок [2]. Ще одним фактом

виявлення хвороби є те, що кастровані коти хворіють частіше ніж некастровані. Так, з 64 випадків захворювань уролітіазом 93,7% котів були кастровані.

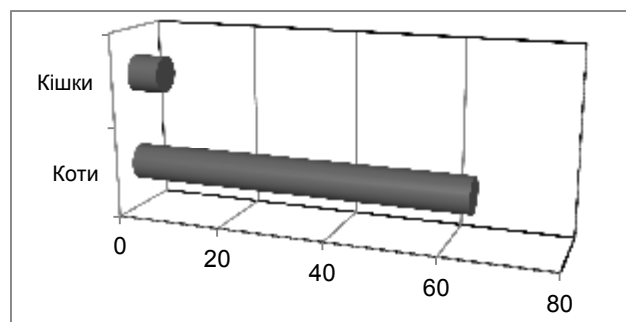

Рис. 1. Статевая тенденція захворювання уролітіазом серед котів

Дослідженнями було також встановлено, що вік тварин відіграє не останню роль у виникненні сечокам'яної хвороби. У 79,7 % випадків даного захворювання хвороба реєструється у котів віком 1,5-3 роки, у 15,6 % випадках у котів 4-х річного віку і лише 4,7 % 5-6 річного віку.

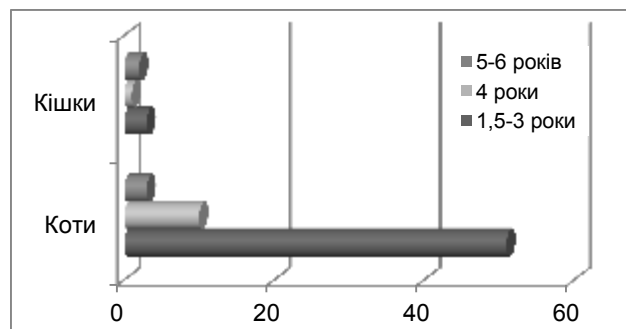

Рис. 1. Вікова тенденція захворювання уролітіазом серед котів і кішок

Вікова тенденція виникнення захворювання спостерігалась і у кішок. Так, 50 % захворювання реєстрували у кішок від 1,5 до 3 років, 16,7 % у 4-х річному віці, у кішок 5-6 річного віку захворювання реєстрували у 33,3 %.

Таблиця 1

Тенденція захворювання на сечокам'яну хворобу

Стать тварин	Кількість	%	Кастровані	%	Вік тварин що захворіли					
					1,5-3 роки	%	4 роки	%	5-6 роки	%
Коти	64	91,4	60	93,75	51	79,7	10	15,6	3	4,7
Кішки	6	8,6	-	-	3	50	1	16,7	2	33,3
Всього	70	100	60	93,75	54	-	11	-	5	-

В більшості випадків характерним проявом хвороби є те, що у тварин спостерігається порушення сечовиділення, а саме: сечовиділення супроводжується болем, по краплинам протягом декількох днів, в подальшому з домішками крові,

тварини приймають неприродну позу. Сеча містить в собі дрібний пісок.

Для діагностики захворювання враховували клінічні ознаки, лабораторні дослідження сечі та ультразвукову діагностику.

Рис. 3. УЗД сечостатевої системи. Сечовий міхур (1)

Рис. 4. УЗД сечостатевої системи. Сечовий міхур (2)

Основні принципи лікування уролітіазу були направлені на зняття гострого стану та відновлення відтоку сечі. Для цього було проведено катетеризацію та промивання просвіту уретри антисептичним розчином. Обов'язковим було зняття спазмів сечового міхура за допомогою спазмолітиків. Наступним кроком стала інфузійна

терапія (приведення у відповідність водно електrolітний баланс та зняття інтоксикації). Обов'язковим стало проведення протизапальної та антибактеріальної терапії.

Після поліпшення та стабілізації стану хворої на сечокам'яну хворобу тварини були проведені профілактичні заходи до яких відноситься

дієтотерапія та, за необхідністю, фітотерапія. Проведення диспансеризації, а саме аналіз сечі, УЗД нирок та сечового міхура - одна з важливих ланок у профілактиці уролітіазу.

Поліпшення умов годівлі та напування є запорукою недопущення виникнення сечокам'яної хвороби у котів та кішок різного віку. Забороняється тривале використання одноманітних кормів, які багаті на вміст солі (риба, молоко, мінеральні добавки), жорстка вода для напування тварин. Обов'язковим є збагачення раціону вітамінами. При годівлі котів сухими кормами використовувати корми з позначкою «для кастрованих

тварин» або «для профілактики сечокам'яної хвороби».

Висновки. Отже, на сечокам'яну хворобу хворіють коти різної статі та різних вікових груп. Частіше це кастровані коти у віці від 1,5 до 3 років. До основних лікувально-профілактичних заходів необхідно віднести покращення умов годівлі та напування котів, недопущення тривалого використання одноманітних кормів, які багаті на вміст солі. Для кастрованих котів обов'язковим є призначення сухих кормів з позначкою «Для кастрованих котів» або «Для профілактики сечокам'яної».

Список використаної літератури:

1. Зеленеvский Н.В. Анатомия собаки и кошки /Н.В. Зеленеvский, Г.А. Хонин. СПб.: Логос, 2004. – С. 153-163.
2. Локес П.І. Сечокам'яна хвороба у собак і кішок / П.І. Локес. – Полтава, 2006. – 80 с.
3. Ющенко Г.О. Сечокам'яна хвороба домашніх кішок (патогенез, діагностика та лікування): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд...вет. наук: спец. 16.00.01 «Діагностика і терапія тварин» / Г.О. Ющенко. – Біла Церква, 2005. –20 с.
4. Lulich J.P. Efficacy and safety of laser in fragmentation of urocytoliths and urethroliths for removal in dogs / J.P. Lulich, C.A. Osborne, H. Albasan, M. Monga, J.M. Bevan // J. Am. Vet. Assoc. – 2009. – № 10. – P. 1279-1285. 11. Osborne C.A. Paradigm changes in the role of nutrition for the management of canine and feline
5. <http://vetmed.com.ua/index.php/aboutus/publishin/item>

References:

1. Zelenevskyj N.V. Anatomyja sobaky u košky /N.V. Zelenevskyj, H.A. Chonyn. SPb.: Lohos, 2004. – S. 153-163.
2. Lokes P.I. Sečokam'jana choroba u sobak i kišok / P.I. Lokes. – Poltava, 2006. – 80 s.
3. Juščenko H.O. Sečokam'jana choroba domašnich kišok (patohenez, diahnostryka ta likuvannja): av-toref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand...vet. nauk: spec. 16.00.01 «Diahnostryka i terapija tvaryn» / H.O. Juščenko. – Bila Cerkva, 2005. –20 s.
4. Lulich J.P. Efficacy and safety of laser in fragmentation of urocytoliths and urethroliths for removal in dogs / J.P. Lulich, C.A. Osborne, H. Albasan, M. Monga, J.M. Bevan // J. Am. Vet. Assoc. – 2009. – # 10. – P. 1279-1285. 11. Osborne C.A. Paradigm changes in the role of nutrition for the management of canine and feline
5. <http://vetmed.com.ua/index.php/aboutus/publishin/item>

Долбаносова Р.В., Шиленко А.А. Уролітіаз. Моніторинг і методи профілактики.

В статтє наведенє результати аналізу тенденції возникновєния мочекаменной болезни у котов разных полов и разных возрастных групп. Установлено, что на уролітіаз боленє кастрированные коты в возрасте от 1,5 до 3 лет. Причиною возникновєния заболєвания являются нарушение кормления, несвоевременная диспансеризация, особенно, кастрированных животных. Для лечения котов, больных на мочекаменную болезнь, использовали спазмолитические препараты, возобновление водно-электролитного баланса и снятие интоксикации. Обязательным было использование антибактериальной терапии. Для профілактики назначили корм RoyalCanineUrinary.

Ключевые слова: коты, уролітіаз, мочекаменная болезнь, мочевої пузырь, УЗИ - диагностика.

Dolbanosova R.V., Shylenko A.A. Urolytyaz. Monitoring methods and prevention.

The article presents an analysis of trends of occurrence of urolithiasis in animals of different sex and age groups. Found that often suffer urolithiasis neutered cats aged 1.5 to 3 years. The cause of the disease is a violation of the rules of feeding and watering animals, late check-ups, especially neutered cats. The treatment of cats suffering from urolithiasis, primarily directed at removing spasms of the bladder and its catheterization. Must comply was fluid and electrolyte balance and removal of intoxication. As antibiotic therapy drug used farmazyn. In order to prevent feed appointed Royal Canine Urinary.

Keywords: cats, urolithiasis, urolithiasis, urinary bladder, ultrasound – diagnosis.

Дата надходження до редакції: 13.03.2017 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Фотіна Т.І.